

ספר מי השילוח - חלק ראשון - פרשת חיי שרה

Mei Hashiloach - Vol I. Genesis - Bereishith - Chaye Sarah

*****

This was the life of Sarah.

We learn in the Talmud (Berachoth 8a), quoting the verse from Psalms 32:6, For this let every Hasid pray unto You, at a time of finding.

R. Hanina says a time of finding must refer to finding a woman, as it is written (Proverbs 18:22) 'Who has found a woman has found Good.' In the west when someone got married they would ask, is it found or a find? For there are two contradictory verses about it. In Proverbs 18:32 the verse has the above quote 'Who has found a woman has found Good and finds favor from God.' While another verse (Ecclesiastes 7:26) says 'And I find more bitter than death a woman whose heart is snares and nets and whose hands are fetters etc.'

ויהיו חיי שרה. איתא במס' ברכות [ח.](תהלים לב"ו) על זאת יתפלל כל חסיד אליך לעת מצא, אמר רבי חנינא: לעת מצא - זו אשה שנאמר: (משלי י"ח כ"ב) מצא אשה מצא טוב. במערבא, כי נסיב אינש אתתא, אמרי ליה הכי: מצא או מוצא? מצא - דכתיב (שם שם) מצא אשה מצא טוב ויפק רצון מה', מוצא דכתיב: (קהלת ז' כ"ב) ומוצא אני מר ממות את האשה אשר היא מצודים וחרמים לבה אסורים ידיה וכו'.

R. Nathan says a time of finding refers the Torah, as it is written (Proverbs 8:35) 'For he who finds me finds Life and obtains favor from God.'

רבי נתן אומר: לעת מצא - זו תורה, שנאמר: (משלי ח' ל"ה) כי מצאי מצאי [מצא] חיים ויפק רצון מד':

R. Nachman b. Yitzchak says a time of finding refers to death, as it is written (Psalms 68:21) 'Our God is a God of Salvation, and to God the Lord belong all death findings.' Similarly, we learned, God created 903 types of death in the world as the Gematria of the Hebrew word Totzaoth - Findings. The worst of them all is Diptheria, the best of them is the Kiss. Breathing through Diptheria resembles thorns entangled in the wool which cannot be removed with tearing the fleece. Others say it is like trying to breathe with a dowel blocking the trachea. Death through the Kiss resembles the removal of a hair from milk.

רב נחמן בר יצחק אומר: לעת מצא - זו מיתה, שנאמר (תהלים ס"ח כ"א) האל לנו אל למושעות ולד' אדני למות תוצאות: תניא נמי הכי: תשע מאות ושלושה מיני מיתה נבראו בעולם, שנאמר: למות תוצאות - תוצאות בגימטריא הכי הווי. קשה שבכלן - אסכרא, ניחא שבכלן - נשיקה; אסכרא - דמיא כחזרא בגבבא דעמרא דלאחורי נשרא, ואיכא דאמרי: כפיטורי כפי ושט. נשיקה דמיא כמשחל בניתא מחלבא.

R. Yochana says a time of finding refers to burial. R. Chanina asks what does the verse mean, (Job 3:22) 'who rejoice in exceeding happiness and celebrate to find a grave?' Raba b. Shilo answered, 'That's what people mean when they say a person should not cease praying even until the last clodful of earth hits the coffin.'

רבי יוחנן אמר: לעת מצא – זו קבורה. אמר רבי חנינא: מאי קרא – (איוב ג') השמחים אלי גיל ישישו כי ימצאו קבר.
אמר רבה בר רב שילא, היינו דאמרי אינשי: ליבעי אינש רחמי אפילו עד זיבולא בתרייתא שלמא.

Mar Zutra says a time if finding refers to the toilet. In the west they said, Mar Zutra's understanding is the best of them all.

מר זוטרא אמר: לעת מצא – זה בית הכסא. אמרי במערבא: הא דמר זוטרא עדיפא מכלהו.

(One says it is a woman being found, another says it is the Torah. One says it is death being found; one says it is burial, another says it is the toilet.)

Each of the things mentioned in the Talmud above refer to moments in a person's life when he encounters variables of an unpredictable nature, over which he has no control; when the only thing to do is to pray to God for help. One says it is Torah being found. It means that when anyone takes action he should pray that God show him in the Torah way of doing it, that it be permissible according to the Torah to take that action.

הנה כל הדברים הנזכרים הם שהאדם נכנס בספק בדבר שאינו בידו ורק צריך להתפלל להש"י שיעזור. חד אמר זה תורה, היינו כשעושה איזה מעשה יתפלל לה' שיאיר לו את דרך התורה אם ע"פ דרך התורה מותר לעשות.

One says it is a woman being found. It means that one pray for God to be constantly immediate and immanent; to know at every moment what to do even if it is the opposite of the Torah way; As we learn in the Talmud (Berachoth 54a) It is written (Psalms 119) A time to do for God - they have overturned Your Torah. R. Nathan says, They overturned Your Torah because it was a time to do for God, meaning that sometimes one must overturn the Torah because it is time to do so.

And this is the meaning of the phrase, it is a woman being found, as was explained previously at the beginning of Genesis.

וחד אמר זו אשה, היינו שיהיה הש"י לנוכח תמיד שידע ג"כ עת לעשות לה' הפרו תורתך [ברכות נ"ד]. ואומר: (תהלים קי"ט) עת לעשות לה' הפרו תורתך. רבי נתן אומר: הפרו תורתך משום עת לעשות לד'. וזהו ענין אשה כמו שנתבאר בפ' בראשית,

Adam said, "The woman You put with me, she gave me to eat." Really, the mistake Adam made that led to his sin grew out of this. God had said, "I will make him a helpmeet." When he was forbidden to eat from the Tree of Knowledge he grew very afraid. He assumed it was because of some profound spiritual flaw inherent in himself that he was forbidden, by God, from eating it. Once god created Eve, however, and she was given to Adam as a helpmeet, as guide for him to follow; (similar to Abraham who was told, "Everything Sarah tell you to do, listen to her.") thereupon Adams fears were stilled and his mind was at peace. That's why he responded to God saying, "The woman You put with me, she gave me to eat." He assumed he was permitted to eat as she instructed him.

[ד"ה ויאמר האדם האשה אשר נתת עמדי הוא נתנה לי וכו'. כי באמת טעות אדם הראשון בחטאו נצמח מזה, כי הש"י אמר אעשה לו עזר כנגדו ביען כי כאשר נאסר לאדם לאכול מעץ הדעת פחד מאד כי אמר בוודאי לא אסר לי הש"י רק מפני שידוע שיש בי חסרון, אך כאשר ברא לו הש"י את חוה וניתנה לו לעזר היינו שילך אחר דעתה, כמו שנאמר

לאאע"ה כל אשר תאמר אליך שרה שמע בקולה ואז נתקרה דעתו, וזה שטען האדם, האשה אשר נתת עמדי, היינו שהיה מותר לאכול עפ"י דיבורה].

One says this is death. Even in death nothing is sure. As Rabban Yochanan said, "Even in my death I see two pathways opening before me." And as we read in the Talmud quoted above; a person should keep on praying until the last shovelful has dropped onto his grave.

וחד אמר זה מיתה כי גם שם נכנס האדם בספק כמו שאמר ר' יוחנן [ברכות כ"ח:] שיש לפני שני דרכים, וכדאיתא [ברכות ח.] לעולם יבקש אדם עד זיבולא בתרייתא.

One says this means burial. In burial there are also profundities and variables, because a person penetrates to space whose end is life in the world-to-come, as we learn in the midrash.

וחד אמר זה קבורה, כי בקבורה נמצא ג"כ עומק והאדם נכנס בספק כי הוא מפולש לחיי עוה"ב כדאיתא במדרש [בראשית רבא פרשה מ"ט, ו']

One says it means the toilet. Toilet refers to things that embarrass us. A person should pray he never utter anything of which he later be ashamed.

וחד אמר זה בית הכסא היינו בושה שיתפלל האדם שלא יצא מפיו דבר שיתבייש בה אח"כ.

Now, all these five things are hinted at in this weekly portion.

1. Torah refers to Abraham about whom the text says, Abraham was old. The Hebrew word for old, *ZAKEN*, is an abbreviation for the phrase *ZE KANA* - This one has acquired wisdom.
2. Woman refers to Rebecca who marries Isaac, and also to Abraham who marries again. There is tremendous depths to this that Abraham had to give birth to all these descendents who have no root in holiness. It was for Isaac to rule over all these powers in order to glorify the name of God.
3. Toilet refers to the final chapter in the Sidra, the saga of the Children of Ishmael. Because that one phrase Abraham uttered, "Perhaps Ishmael will walk before You?" was a great embarrassment to him, as we read in the Zohar.

ואלו החמשה דברים נרמזין כאן בזו בסדרה, תורה מרומז בפי' ואברהם זקן כי זקן זה קנה חכמה. אשה מרומז ברבקה שנשא יצחק, וכך ויוסף אברהם ויקח אשה כי יש בזה עומק גדול מה שהוצרך להוליד אלו התולדות שאין להם שורש בקדושה, אך שיצחק ישלוט על כל אלו הכוחות ועל כל יתגדל שמו ית'. בית הכסא היא פרשה אחרונה של בני ישמעאל שזה שהוציא אאע"ה מפיו לו ישמעאל יחיה לפניך נחשב לו לדבר בושה כמו דאיתא בזוה"ק [בראשית ר"ה:].

*****

This is the life of Sarah.

We read in the Midrash. It is written (Psalms 37:18) God knows the days of the flawless. Because, just as they are flawless their lives are flawless. Rabbi Yochanan says, like that perfect circle.

ויהיו חיי שרה. איתא במדרש [בראשית רבא פרשה נ"ח, א] יודע ה' ימי תמימים [תהילים ל"ז י"ח], כשם שהם תמימים כך שנותיהם תמימים, אמר ר' יוחנן כהדא עגלתא תמימתא.

The explanation of this Midrash is this. We read in Psalms (1:6) God knows the ways of the righteous.

What it really means is that righteous make knowing God their spiritual path. 'Way' is used in the sense people use when they ask, which way is this heading?

ביאר הענין דהנה כתיב [תהלים א' ו'] יודע ה' דרך צדיקים, היינו דרך של צדיקים הוא לידע את ה' כלשון בני אדם לאן הדרך הזה הולך,

The path of the righteous has been smoothed and all the mundane hindrances have been removed, making it a clear path to the knowledge of God. Because 'Knowing' is an expression of connection, as it is written, Adam knew his wife. The righteous seeks ways of connecting and attaching himself to God. So, when they set their feet upon that path it seems to them their lives have just begun.

כך דרך הצדיקים מסוקל מכל מניעות והבלי העולם רק לידעת ה'. כי ידיעה הוא לשון חבור ודבקות כמו וידע אדם, והיינו לחבר ולדבק עצמם בהש"י, וממילא בבואם לדרך הזה הוא התחלות חיותם,

That's why the Midrash says, This is the life of Sarah, meaning, her life truly begins here. Because God knows the days of the flawless. And Rabbi Yochanan says, like that perfect circle. A perfect circle is something without beginning or end, where it is examined it is the beginning because it is so flawless and its end is inserted into its beginning.

לזה פי' המדרש ויהיו חיי שרה היינו מעתה התחיל החיים שלה באמת, כי יודע ה' ימי תמימים ואמר ר' יוחנן כהדא עגלתא תמימתא, עגלתא פי' דבר עגול הנעשה בעיגול תם ושלם שאין לו שום סוף וקץ ובכל מקום היא התחלתה לפי שהוא הקיף אחד ונעוץ סופו בתחילתו,

So, now that her life ended in this world the text tells us, This is the life of Sarah, meaning, now is when it begins. As is explained in the Zohar.

ועתה כאשר שלמו ימי חייה בעוה"ז נאמר ויהיו חיי שרה היינו שהתחיל החיים שלה, כמו שמבואר בזוה"ק.

*****

Abraham was old, getting on in years, and God blessed Abraham with everything.

We read in Ecclesiastes (2:1). And this is left to me from all my toil. About which we learn in the Talmud, (Sanhedrin 20b) Rav and Shmuel argue. One says Solomon was left with his staff, the other says he was left with his plate.

ואברהם זקן בא בימים וה' ברך את אברהם בכל. כתיב [קהלת ב' י'] וזה היה חלקי מכל עמלי ואיתא בגמ' [סנהדרין כ':] רב ושמואל חד אמר מקלו וחד אמר קידו.

Now, obviously, Solomon was not bemoaning the loss of worldly possessions and playthings; he never put any value on them in the first place. What Solomon is doing is the opposite; he is boasting that even though it appears he has lost it all, nevertheless the essence of all his achievements and acquisitions remain with him. And it is in these two symbols that all of his essential characteristics are encapsulated.

ובטח שלמה המלך ע"ה לא היה מתאונן ח"ו על אבדון שעשועי עוה"ז ממנו כי כל זה לא היה נחשב אצלו למאומה, אך התפאר בעצמו ואמר שאף שנראה שנלקח ממנו כל, עכ"ז התמצית העולה מכל חיי עוה"ז נשאר אצלו ובאלו השנים נמצא התמצית מכל חיי עוה"ז,

"And this is left to me from all my toil," he said. One says it refers to his staff. Staff hints at the life force, because all his life force was still strong in him. We find staff as a symbol of the life force with the verse in Zachariah (8:4), They will sit in the streets of Jerusalem with their staffs in their hands because of their great age.

וזה שאמר זה חלקי מכל עמלי, חד אמר מקלו, מקל רומז על חיים היינו כח החיים נשאר לו, ומצינו שמקל רומז על חיים כמ"ש [זכריה ח', ד'] ואיש משענתו בידו.

One says his plate. Because he was still always prepared and full of desire for more. That was where his true joy lay, because that's what life in this world is about, wanting more.

וחד אמר קידו, קידו היינו כלי קבול היינו מוכן ומשתוקק עוד להוספה ובוזה היה שעשועיו, כי זאת היא העיקר בחיי עוה"ז,

This then is the meaning of the verse Abraham was old, getting on in years. It means he came, finally, to the root of his life's source. He became a vessel to receive and remained prepared and full of desire to receive more life from God, always lusting for more and more.

וזה פי' הפסוק ואברהם זקן בא בימים, שבא אל שרשי החיים והיה כלי לקבל והשתוקק להוספות חיים מאת ה' בכל פעם יותר.

[וזה גם ענין שלמה המלך ע"ה חד אמר מקלו מורה על חיים וחד אמר קידו מורה על חשק, וזה המחלוקת ביניהם, כי זאת ידוע כי השורש מכל הטובות לא נאבדו ממנו רק שהיה לו כח עצום שהיה יכול לפשט כל הטובות עד אין שיעור, וגם היה יכול לצמצם כל הטובות בתוכו, וזה נקרא סגולה וכמבואר על זה בתקוני הזהר כי יוכל לצמצם ולהתפשט. וזהו חד אמר קידו כי היה יכול להכניס כל הטובות לתוך התשוקה ולהטמינם בה, ובעת שירצה היו באים אליו בחזרה כן היה גדול כח חשקו, וחד אמר מקלו כי גם החשק היה יכול להסתיר, רק כן היה גדול כח חיותו כי בחיים שלו היה נמצא כח גדול שהיה יכול להשיג על ידו גם חשק גם כל הטובות. גליון]

*****

Issac came from *Be'er Lacahi Ro'i*, he went out to pray in the field. And behold he looked up and saw camel coming toward him.

Isaac is the source of all fears in the world. Even those which reduce a person to the inability to act. As it is written, He dwelt in the land of the Negev. *Negev* means dried out and parched. Isaac

dwelt without desire or lust.

ויצחק בא מבוא וכו' ויצא יצחק לשוח וכו' וירא והנה וכו'. היינו כי יצחק היה שורש לכל היראות שבעולם אף בשב ואל תעשה כמ"ש והוא יושב בארץ הנגב היינו מנוגב מכל חמדה,

That's why Abraham, who understood Isaac's nature, and knew that Isaac would never risk taking any action, sent his servant to make a match for Isaac.

לזאת אברהם אבינו שהכיר את נפש יצחק בזה וידע כי מאד נמצא בו יראה לעשות איזה מעשה בקום ועשה, שלח הוא את עבדו לזווג לו זיווג.

But in truth, everything is arranged by God anyway. Because when the moment came for Isaac to marry he began to ask himself; Is the world then created for chaos, surely it is created to be inhabited? He thought about marriage.

אך באמת מאת ה' היתה זאת, כי בא העת שישא יצחק אבינו אשה, וגם יצחק התחיל להתעורר בלבו לא תוהו בראה וכו',

But Isaac was fearful of ever taking any action or do any deed. So, he went out into the field to pray to God to help him, to bring him his mate; because, as we learn in the Talmud (Moed Katan 18b) there are those whose match is brought to them. He was answered immediately in his prayer, for there, as soon as he lifted his eyes was the camel bearing his wife. As it is written (Isaiah 65:24) And it will be yet before they call to me I will answer them, they are still speaking and I will have listened.

אך ביען שהיה ירא לעשות איזה מעשה בפועל לזאת יצא לשוח בשדה ולהתפלל להש"י שיעזרו בזה ויזמין לו זיווג, כי יש שזיווגו בא אצלו [מועד קטן י"ח:] ומיד נענה בתפלתו וישא עיניו וכו' [ישעיה ס"ה כ"ד] כי טרם יקראו ואני אענה.

*****